FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ

föredraget den 15 april 1997 *

1. Inom ramen för detta förfarande avseende fördragsbrott påstår kommissionen att Irland har åsidosatt artiklarna 6, 48, 52 och 58 i EG-fördraget, artikel 7 i kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 av den 29 juni 1970 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställda där [1] samt artikel 7 i rådets direktiv 75/34/EEG av den 17 december 1974 om rätten för medborgare från en medlemsstat att stanna kvar inom en annan medlemsstats territorium efter att ha varit egenföretagare där [2]. Kommissionen grundar denna anmärkning på påståendet att Irland har bibehållit lagar och andra författningar som begränsar rätten att i det irländska fartygsregistret införa andra fartyg än fiskefartyg, till att gälla fartyg som helt eller delvis ägs av regeringen, en minister, en irländsk medborgare eller en irländsk juridisk person.

2. Gällande bestämmelser återfinns i Mercantile Marine Act (irländska lagen om handelssjöfart) från år 1955. Enligt artikel 9 i lagen anses i princip [3] följande fartyg som "irländska fartyg" som har rätt att föra nationell flagg: statsägda fartyg, fartyg som i sin helhet ägs av personer som är irländska medborgare eller av juridiska personer bildade enligt irländsk rätt [4], och som inte är registrerade enligt lagstiftningen i något annat land, samt slutligen andra fartyg som är registrerade eller som anses registrerade i enlighet med denna lag. I artikel 16 föreskrivs att, med undantag för det som föreskrivs i artikel 19 [5], endast den irländska regeringen, irländska ministrar, irländska medborgare och irländska juridiska personer är berättigade att äga ett fartyg eller en del av ett fartyg.

3. Inledningsvis var dessa bestämmelser tillämpliga såväl på handelsfartyg och fiskefartyg som på fartyg som inte användes till att utöva en ekonomisk verksamhet utan till fritidsaktiviteter. Under den tid som det administrativa förfarandet i enlighet med artikel 169 i EG-fördraget pågick antog

* Originalspråk: tyska.

1 — EGT L 142, s. 24. Lydelsen av artikel 7 i förordningen är följande: "Rätten till likabehandling som fastställdes i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 skall gälla även för personer som omfattas av denna förordning."

2 — EGT L 14, 1975, s. 10. Artikel 7 i direktivet lyder enligt följande: "Medlemsstaterna skall för personer som har rätt att stanna kvar inom deras territorium tillämpa den rätt till likabehandling som fastställts genom rådets direktiv om upphävande av begränsningar av etableringsfriheten i enlighet med avdelning III i det allmänna handlingsprogram som föreskriver sådant upphävande."

3 — I artikel 9 anges att den är tillämplig "med undantag för vad som föreskrivs i artikel 18.3" i lagen. Sistnämnda bestämmelse är utan betydelse i detta fall.

4 — Med "juridiska personer bildade enligt irländsk rätt" ("Irish body corporate") menas, i enlighet med den definition som förekommer i artikel 2.1 i lagen, en juridisk person som bildats i enlighet med irländsk rätt och som har sin huvudsakliga verksamhet ("principal place of business") i Irland.

5 — Den irländska regeringen kan med stöd av artikel 19 kan, under villkor att det sker ömsesidigt, tillåta undantag till förmån för medborgare och juridiska personer från en annan medlemsstat. Som kommissionen riktigt har påpekat, utan att den medlemsstat som är svarande har haft något att invända, är denna bestämmelse utan betydelse för lösandet av denna tvist.

Irland Fisheries (Amendment) Act 1994 (1994 års lag om ändring i lagen om fiske). Kommissionen kom fram till den slutsatsen att de nya lagbestämmelserna, med avseende på fiskefartyg, var utformade med beaktande av de klagomål som den hade framfört. Kommissionens talan avser således fortsättningsvis de irländska lagbestämmelserna enbart till den del de avser handelsfartyg och fartyg som inte används till att utöva en ekonomisk verksamhet utan till fritidsaktiviteter.

4. Det framgår av handlingarna i målet att det var först i sina två motiverade yttranden som kommissionen framförde anmärkningen att de irländska bestämmelserna stred mot artikel 7 i förordning (EEG) nr 1251/70 och artikel 7 i direktiv 75/34/EEG. Detta medför inte enligt min mening att man kan ifrågasätta att talan kan tas upp till sakprövning. Det framgick klart av kommissionens föregående formella underrättelser att den ansåg att de irländska bestämmelserna i fråga stred mot de bestämmelser i EG-fördraget som avser fri rörlighet. Förordning nr 1251/70 och direktiv 75/34 är båda två sekundärrättsakter som syftar till fri rörlighet. Det kan därför inte anses att det förhållandet att de två rättsakterna omnämndes först under ett senare skede i förfarandet har inkräktat på den berörda medlemsstatens rättigheter. Irland har för övrigt inte bestridit att talan kan tas upp till sakprövning.

5. Vad beträffar frågan huruvida talan kan bifallas, förefaller den kunna behandlas kortfattat. Det framgår nämligen tydligt av domstolens domar av den 25 juli 1991 i målet Factortame m. fl. [6], av den 4 oktober 1991 i målen kommissionen mot Irland [7] och kommissionen mot Förenade kungariket [8] samt slutligen av den 7 mars 1996, i målet kommissionen mot Frankrike [9], vilka kommissionen har åberopat, att kommissionens anmärkningar är välgrundade. Som en förenkling nöjer jag mig med att citera de delar av den sista av de nämnda domarna som har betydelse för att avgöra målet. Det målet avsåg franska bestämmelser enligt vilka endast sådana fartyg kunde registreras i Frankrike som till mer än hälften tillhör fysiska personer som är av fransk nationalitet eller juridiska personer som har sitt säte i Frankrike eller som — för att uttrycka sig kortfattat — till en viss andel skall kontrolleras av franska medborgare. [10]

6. Vad beträffar fartyg som används i utövandet av en ekonomisk verksamhet uttalade domstolen följande:

"13. Avseende detta har domstolen redan uttalat att principen om det allmänna förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet, som slagits fast genom artikel 7 i EEG-fördraget, genomförts genom artikel 52 i samma fördrag på det särskilda område som den artikeln reglerar och att all reglering som strider mot den sistnämnda artikeln följaktligen också strider mot artikel 7 i fördraget (se ovan nämnda dom i målet kommissionen mot Förenade kungariket,

6 — Mål C-221/89, The Queen mot Secretary of State for Transport, ex parte Factortame Ltd m. fl., Rec. 1991, s. I-3905.

7 — Mål C-93/89, Rec. 1991, s. I-4569.

8 — Mål C-246/89, Rec. 1991, s. I-4585.

9 — Mål C-334/94, REG 1996, s. I-1307.

10 — För de exakta villkoren, se punkt 3 i den ovan (i fotnot 9) nämnda domen i målet kommissionen mot Frankrike.

punkt 18). Artikel 7 i EEG-fördraget har blivit artikel 6 i EG-fördraget.

14. I den ovan nämnda domen i målet Factortame m. fl. framhöll domstolen att varje medlemsstat, under utövande av sin befogenhet att ange de villkor som skall uppfyllas för att ett fartyg skall beviljas dess 'nationalitet', är skyldig att iaktta förbudet mot diskriminering av medlemsstaternas medborgare på grund av deras nationalitet (punkt 29) och att artikel 52 i fördraget utgör ett hinder för ett villkor som innebär ett krav på en viss nationalitet hos fysiska personer, som äger eller befraktar ett skepp och, i fråga om bolag, aktieinnehavare och ledning (punkt 30).

...

17. Av detta följer att den franska lagstiftning som förbehåller sig rätten att registrera ett fartyg i det franska registret och föra fransk flagg enbart åt de fartyg som till mer än hälften tillhör fysiska personer som är av fransk nationalitet strider mot artiklarna 6 och 52 i EG-fördraget. Detsamma gäller för det villkor enligt vilket kapitalet för vissa juridiska personer som äger fartyg till en viss andel skall kontrolleras av franska medborgare, samt det villkor som innebär ett krav på att kontrollen eller förvaltningen rent faktiskt skall utövas av franska medborgare.

...

19. Slutligen strider den franska lagstiftningen mot artiklarna 52 och 58 i fördraget till den del det i den franska lagstiftningen ställs upp krav på att juridiska personer som äger fartyg skall ha sitt säte inom franskt territorium och således utesluter registrering eller drift av ett fartyg om det rör sig om ett underordnat driftställe såsom ett kontor, en filial eller ett dotterbolag."

7. Vad beträffar fartyg som *inte* används vid utövande av en ekonomisk verksamhet uttalade domstolen följande:

"21. Det skall i samband med detta påminnas om att gemenskapsrätten garanterar varje medborgare i en medlemsstat såväl en frihet att bege sig till en annan medlemsstat för att utöva en verksamhet som löntagare eller egenföretagare som att bo där efter att ha utövat en sådan verksamhet. Tillträdet till de fritidsaktiviteter som erbjuds i den staten utgör en följd av den fria rörligheten.

22. Av detta följer att denna medborgares registrering av ett fartyg i fritidssyfte i den medlemsstat i vilken han befinner sig berörs av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna avseende fri rörlighet.

23. Den franska lagstiftningen, genom vilken endast franska medborgare tillåts att i Frank-

rike registrera en fritidsbåt som de äger mer än hälften av, strider således mot artiklarna 6, 48 och 52 i fördraget samt mot artikel 7 i förordning nr 1251/70 och artikel 7 i direktiv 75/34."

8. I sin svarsinlaga medgav den irländska regeringen — vilket kommissionen har bekräftat i sin replik — att kommissionens anmärkningar var välgrundade. Den svarande medlemsstaten har vid detta tillfälle även gjort gällande att fysiska personer och bolag från andra medlemsstater har samma rätt till tillgång till irländska hamnar som en irländsk medborgare. Den enda skillnaden är att de förstnämnda inte kan registrera sina fartyg i det irländska fartygsregistret. Detta argument kan, som kommissionen riktigt har anmärkt i sin replik, inte godtas. Redan i domen i målet Factortame m. fl. har domstolen avvisat ett liknande argument inom ramen för en diskussion kring artikel 52 i fördraget, med hänvisning till lydelsen av den bestämmelsen i kraft av vilken etableringsfriheten innebär en rätt för medborgare i andra medlemsstater "att ges möjlighet att starta och driva egen rörelse ... enligt de villkor som anges i lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade för medborgarna i den medlemsstaten". [11] Detsamma gäller för de andra bestämmelser på vilka kommissionen grundar sin talan i detta mål.

9. Det förhållandet att den irländska regeringen i sin svarsinlaga uttrycker förhoppningar om att den lagstiftning som är nödvändig för att genomföra bestämmelserna i gemenskapslagstiftningen kommer att kunna antas inom en rimlig frist ger anledning att tro att Irland har för avsikt att fortsättningsvis uppfylla sina skyldigheter enligt gemenskapsrätten, men det kan emellertid inte påverka utgången av detta mål.

10. Följaktligen föreslås att domstolen skall konstatera att Irland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 6, 48, 52 och 58 i EG-fördraget samt artikel 7 i kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 av den 29 juni 1970, om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställda där, och artikel 7 i rådets direktiv 75/34/EEG av den 17 december 1974, om rätten för medborgare från en medlemsstat att stanna kvar inom en annan medlemsstats territorium efter att ha varit egenföretagare där, genom att bibehålla lagar och andra författningar som begränsar rätten att i det irländska registret införa andra fartyg än fiskefartyg till att gälla fartyg som helt eller delvis ägs av regeringen, en minister, en irländsk medborgare eller en irländsk juridisk person. Dessutom föreslås att Irland skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

11 — Punkt 25 i domen nämnd i fotnot 6.